

**Decizie de indexare a faptei de plagiat la poziția
00046 / 13.07.2012
și pentru admitere la publicare în volum tipărit**

care se bazează pe:

A. Nota de constatare și confirmare a indicilor de plagiat prin fișa suspiciunii inclusă în decizie.

Fișa suspiciunii de plagiat / Sheet of plagiarism's suspicion		
	Opera suspicionată (OS)	Opera autentică (OA)
	Suspicious work	Authentic work
OS	GORUN Adrian. <i>Geopolitică, geostrategie, globalizare cu fundamentări în P.Claval și S.P.Huntington</i> . Tg.Jiu: Academica Brâncuși. 2010.	
OA	CLAVAL P. <i>Geopolitică și geostrategie. Gândirea politică, spațiul și teritoriul în sec.al XX-lea</i> . București: Corint, 2001.	
Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion		
p.006:08 - p.006:17		p.005:02 – p.005:15
p.007:10 - p.007: 20		p.006:23 - p.006:33
p.008:04 - p.008:9		p.007:04 – p.007:12
p.008:25 - p.008 :31		p.007:26 - p.007:30
p.021:01 - p.021: 11		p.014:21 - p.014: 36
Fișa întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la Sheet drawn up for including the suspicion in the Index of Plagiarized Works in Romania at www.plagiate.ro		

Notă: Prin „p.72:00” se înțelege paragraful care se termină la finele pag.72. Notația „p.00:00” semnifică până la ultima pagină a capitolului curent, în întregime de la punctul inițial al preluării.

Note: By „p.72:00” one understands the text ending with the end of the page 72. By „p.00:00” one understands the taking over from the initial point till the last page of the current chapter, entirely.

B. Fișa de argumentare a calificării de plagiat alăturată, fișă care la rândul său este parte a deciziei.

Fișa de argumentare a calificării

Nr. crt.	Descrierea situației care este încadrată drept plagiat	Se confirmă
1.	Preluarea identică a unor pasaje (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și înșușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	☒
2.	Preluarea a unor pasaje (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, care sunt rezumate ale unor opere anterioare operei autentice, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și înșușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	☐
3.	Preluarea identică a unor figuri (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și înșușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	☐
4.	Preluarea identică a unor tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și înșușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	☐
5.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin includerea unui nou autor sau de noi autori fără contribuție explicită în lista de autori	☐
6.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin excluderea unui autor sau a unor autori din lista inițială de autori.	☐
7.	Preluarea identică de pasaje (piese de creație) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței, fără nici o intervenție personală care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și înșușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	☒
8.	Preluarea identică de figuri sau reprezentări grafice (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și înșușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	☐
9.	Preluarea identică de tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și înșușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	☐
10.	Preluarea identică a unor fragmente de demonstrație sau de deducere a unor relații matematice care nu se justifică în regăsirea unei relații matematice finale necesare aplicării efective dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și înșușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	☐
11.	Preluarea identică a textului (piese de creație de tip text) unei lucrări publicate anterior sau simultan, cu același titlu sau cu titlu similar, de un același autor / un același grup de autori în publicații sau edituri diferite.	☐
12.	Preluarea identică de pasaje (piese de creație de tip text) ale unui cuvânt înainte sau ale unei prefete care se referă la două opere, diferite, publicate în două momente diferite de timp.	☐

Notă:

a) Prin „proveniență” se înțelege informația din care se pot identifica cel puțin numele autorului / autorilor, titlul operei, anul apariției.

b) Plagiatul este definit prin textul legii¹.

„...plagiatul – expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la operele originale...”

Tehnic, plagiatul are la bază conceptul de **piesă de creație** care²:

„...este un element de comunicare prezentat în formă scrisă, ca text, imagine sau combinat, care posedă un subiect, o organizare sau o construcție logică și de argumentare care presupune niște premise, un raționament și o concluzie. Piesa de creație presupune în mod necesar o formă de exprimare specifică unei persoane. Piesa de creație se poate asocia cu întreaga operă autentică sau cu o parte a acesteia...”

cu care se poate face identificarea operei plagiante sau suspicionate de plagiat³:

„...O operă de creație se găsește în poziția de operă plagiată sau operă suspicionată de plagiat în raport cu o altă operă considerată autentică dacă:

- i) Cele două opere tratează același subiect sau subiecte înrudite.
- ii) Opera autentică a fost făcută publică anterior operei suspicionate.
- iii) Cele două opere conțin piese de creație identificabile comune care posedă, fiecare în parte, un subiect și o formă de prezentare bine definită.
- iv) Pentru piesele de creație comune, adică prezente în opera autentică și în opera suspicionată, nu există o menționare explicită a provenienței. Menționarea provenienței se face printr-o citare care permite identificarea piesei de creație preluate din opera autentică.
- v) Simpla menționare a titlului unei opere autentice într-un capitol de bibliografie sau similar acestuia fără delimitarea întinderii prelăuirii nu este de natură să evite punerea în discuție a suspecțiunii de plagiat.
- vi) Piese de creație preluate din opera autentică se utilizează la construcții realizate prin juxtapunere fără ca acestea să fie tratate de autorul operei suspicionate prin poziția sa explicită.
- vii) În opera suspicionată se identifică un fir sau mai multe fire logice de argumentare și tratare care leagă aceleasi premise cu aceleasi concluzii ca în opera autentică...”

¹ Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 4 iunie 2004

² ISOC, D. *Ghid de acțiune împotriva plagiatului: bună-conducță, preventire, combatere*. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2012.

³ ISOC, D. *Prevenitor de plagiat*. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2014.

32(100)
206

PAUL CLAVAL

Profesor la Universitatea Sorbona — Paris

GEOPOLITICĂ ȘI GEOSTRATEGIE

Gândirea politică, spațiul și teritoriul în secolul al XX-lea

Traducere:

Elisabeta Maria Popescu

Prefață:

Octavian Mândruț

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
"CHRISTIAN TELL" GORJ
Nr. 324239

Editura CORINT
București, 2001

Redactor:
Amalia Segărceanu

Tehnoredactare computerizată:
Eugen Fomino

Coperta:
Walter Riess

Cartografie:
Petruța Șerban

Paul Claval
GÉOPOLITIQUE ET GÉOSTRATÉGIE
La pensée politique, l'espace et le territoire au XXe siècle
2e édition augmentée
© Éditions Nathan, 1996

Toate drepturile asupra prezentei versiuni în limba română sunt rezervate
Editurii CORINT

ISBN: 973-653-165-4

Format 16/61x86. Coli tipo: 16
Tiparul executat la: ROMPRINT, BUCUREŞTI

Introducere

Geopolitica este astăzi la modă. Termenul, creat de suedezul Rudolf Kjellén în 1899 (Holdar, 1992, p. 307), a cunoscut un succes fulminant în perioada interbelică, fapt care a inspirat un puternic curent de gândire în Germania. Tezele dezvoltate în jurul lui Karl Haushofer și al revistei *Geographische Zeitschrift* erau atât de naționaliste și găseau atâtea justificări expansionismului german, încât majoritatea geografilor din restul lumii le-au primit cu reticență. Când orașul nazismului și a rasismului pe care îl inspirase a fost cunoscută de către toți la sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial, geopolitica s-a regăsit pusă la stâlpul infamiei de către viața intelectuală. Termenul nu a mai fost utilizat în Europa Occidentală și în statele din Est decât pentru a evoca un episod nefast și aparent închis al istoriei ideologilor moderne. În Statele Unite și în restul Americii, unde amenințarea nazismului era mai îndepărtată, noțiunea nu a fost niciodată încărcată de atât oprobriu, iar unii geografi continuă să o revendice. Totuși, audiența cercetărilor lor rămâne restrânsă: hibernarea geopoliticii avea cauze mult mai profunde.

Începând cu mijlocul anilor '70, curentul se schimbă, iar termenul reappeare. Era nevoie de această noțiune și aria pe care o acoperea nu mai ridică aceeașidezaprobată asociată ideologilor ultra-conservatoare. Yves Lacoste insistă asupra acestei mutații:

„Începând cu anii '80 și mai ales după sfârșitul Războiului Rece cuvântul geopolitică cunoaște un succes în creștere, practic în toate statele existente și mai ales în mass-media, atunci când jurnaliștii încearcă să explice rivalitățile teritoriale care se multiplică — inclusiv în Europa — și să dea socoteală referitor la reacțiile opiniei (publice)”. (Lacoste, 1993, *Dictionnaire de géopolitique*, Flammarion, p. 6)

Termenul de geografie politică nu a dat niciodată naștere unor polemici. Acesta se aplică studiilor care descriu forțele ce acționează în câmpul politic și precizează felul în care ele contribuie la modelarea lumii. Rolul celor care iau decizia nu este minimalizat, dar atenția este îndreptată spre constrângerile care îi afectează și care rezultă din competiția sau antagonismele care se dezvoltă între ei. Efectele acțiunii lor nu mai corespund atunci intențiilor și așteptărilor lor: ei sunt o mărturie a jocului mecanismelor politice pe care geografia politică încearcă să le analizeze.

Unghiul de acțiune al geopoliticii este diferit.

„Optica (sa) este în general mai concretă. Aceasta evită perspectivele comparative care permit izolarea unui factor și măsurarea impactului său asupra unei serii de cazuri care, de altfel, sunt diferite. Este cu bună știință monografică. De fapt, aceasta caută să reconstituie mediul exact al deciziilor politice: furnizează totalitatea informațiilor care influențează deciziile luate de actorii participanți la evenimente. Împărtășește interesele, ambițiile și reprezentările puse în joc, ale celui care pătrunde într-o complexă evoluție politică”. (Claval, 1992, p. 35)

Yves Lacoste insistă asupra acestui aspect:

„Specificitatea multiplelor fenomene geopolitice provine din reprezentările care se opun într-o manieră mai mult sau mai puțin antagonistică și care au legătură cu problemele referitoare la raportul putere-teritoriu”. (Lacoste, 1993, *op. cit.*, p. 27)

Reprezentările analizate de geopolitică se referă la situațiile în care actorii se opun unui altora — și ele caută să definească cea mai bună cale de a-și atinge scopul. Reprezentările intervin în timpul elaborării deciziilor, atunci când ele se produc:

„[...] într-un mediu nesigur și ostil, în care este important să evaluezi mereu reacțiile inamicului și să manevrezi împiedicându-l să-și mobilizeze, să-și concentreze sau să-și utilizeze forțele într-o manieră eficace”. (Claval, 1992, p. 37)

Geopolitica corespunde uneia dintre fațetele reflecției strategice. În sens larg, aceasta reprezintă „un ansamblu de acțiuni coordonate, de manevre ce conduc la reușită”. (*Le Petit Robert*, 1)

„Acțiunea strategică reunește o cale și un scop. Calea: a ordona și a maximiza resursele și capacitatele de care se dispune. Scopul: a asigura creșterea în termeni de eficacitate și putere”, precizează Charnay (1990, p. 11), care continuă: „Astfel, strategia reprezintă oordonare a propriei realizări, o încercare furioasă și continuă de a stopa haosul informațional pentru fiecare actor important, fie el o ființă umană sau un grup social [...]. Ciocnirea acestor aspirații, uneori convergente, de multe ori divergente, se finalizează în tensiuni și conflicte, adică într-o practică strategică, ce, din comoditate, devine o doctrină”. (Charnay, 1990, *Critique de la stratégie*, L'Herne, p. 255-256)

„Strategia — o reflecție asupra deciziei ce trebuie luată într-un climat de incertitudine — are multe în comun cu jocurile, cu săhul de exemplu”. (Claval, 1992, p. 37)

Această parte a strategiei a revenit la modă datorită tensiunilor Războiului Rece și a făcut obiectul multor teoretizări.

„Jocul este considerat o luptă pe durata căreia fiecare face tot posibilul «să câștige». Comportamentul jucătorilor este descris în termeni de «lucid», «judicios», «rafinat» și conduce, în final, la căutarea regulilor ce le permit să-și asigure cele mai mari şanse de succes”. (Thomas C. Schelling, 1986, p. 15)

Prin urmare, cercetările s-au aplecat în special asupra efectelor descu-rajării reciproce.

„Întreg domeniul strategiei este determinat de o logică paradoxală, proprie, în contradicție cu logica lineară, de uzanță frecventă, care ghidează viața noastră în restul sferelor existenței”. (Luttwak, 1989, p. 13)

„Alerile cele mai paradoxale se pot justifica prin încercarea de a obține acel avantaj necesar, care constă în împiedicarea adversarului de a reacționa din cauza surprizei și a nepregătirii, sau măcar în împiedicarea lui de a reacționa prompt, cu toată capacitatea sa”. (*Ibidem*, p.16)

Trebuie să ataci acolo unde este cel mai ușor să-ți concentrezi forțele? Dar acest lucru este previzibil. Mai degrabă alege alt sector. Strategia este o reflecție asupra riscurilor și retenie în situațiile în care intervin mai mulți actori.

Deciziile nu sunt niciodată luate *in abstracto*. Actorii-indivizi, grupuri sociale sau colectivități teritoriale — se află aici și aiurea. Ei dispun de mijloace care-și au rădăcina în organizarea spațiului sau care variază în funcție de loc. În domeniul politic, forțele aflate în joc sunt spațiale — este vorba de populații diverse, de capacitate de producție, de capacitate ale armatei, aviației sau marinei, pe care le dețin diferiți actori. Determinarea cu care protagonistii luptă rezultă din legătura lor cu anumite teritorii: te bați mai bine pentru a-ți apăra patria sau pentru a cucerii un teritoriu care, legitim, ar trebui să-ți aparțină. Actorii nu dețin aceleași capacitate. Sunt implicate manevre de apropiere, de costuri, de întârzieri, dar este permisă disimularea forțelor, deplasarea lor în ascuns și provocarea surprisei. Geostrategic, se încearcă să se determine modul în care soluționarea conflictelor este influențată de următorii trei factori:

1. localizarea resurselor aflate la dispoziția actorilor;
2. mobilizarea lor efectivă în anumite teritorii;
3. jocurile de disimulare și de surpriză permise de teritoriu și distanță.

Reflecția geostrategică s-a dezvoltat timpuriu și se aplică în domenii multilaterale. Definiția dată de *Fundația pentru studii de apărare națională* este concisă: „Geostrategia este o metodă a acțiunii politice în spațiu” (citat de Sanguin, 1992, p. 44). Ea se bazează pe aplicarea cunoștințelor asupra avantajelor și dezavantajelor datorate configurației teritoriale și repartiției actorilor. Rezultatul se regăsește în formularea aforismelor și doctrinelor. Iată în ce direcții acționează geopolitica:

- 1) construiește tabloul forțelor prezente pe o scenă dată, a celor ce decid utilizarea lor, și a curentelor sau factorilor care le influențează;
- 2) reperează ţintele profunde ale actorilor și explorează filosofii sau ideologiile pe care le legitimează;
- 3) arată modul în care mijloacele fiecărui sunt aplicate prin geostrategii concepute pentru a se apropia de scopurile fixate, ținând cont de reacțiile previsibile ale celorlalți protagonisti.

În acest sens evoluează analiza geopolitică în ziua de azi. În perioada interbelică termenul nu avea exact același sens. Geopolitica, la prima vedere o știință despre stat, studia condițiile dezvoltării acestuia, ale securității sale, acțiunile întreprinse pentru a se dezvolta, a se apăra de agresori sau a se extinde pe seama vecinilor săi. Se interesa prea puțin de guvernanți, de sistemele administrative, de oamenii politici sau de jocul opiniei publice.

1. La nivel elementar, accentul era pus pe rolul constrângерilor și determinărilor fizice. Se admitea că acestea limitează aria de manevră politică.

3. Gândirea geopolitică și geostrategică se înscrie în structurile de putere și de administrare care, la rândul lor, o condiționează

Gândirea geopolitică tradițională, fiind în principal o practică a puterii, poartă marca structurilor birocratice existente. Într-un stat, diplomația, armata, marina și ministerul coloniilor — acolo unde există —, au tradiții specifice, transmise doar persoanelor din interior.

Scrimerile care ne permit să reconstituim aceste forme trecute ale gândirii geopolitice ne conferă acces la unele sau altele dintre aceste practici și la judecările lor. Pentru domeniile foarte tehnice, cel al tacticii militare de exemplu, manualele sunt redactate destul de timpuriu, în măsura în care predarea acestora a început deja. Astfel ne-a parvenit tratatul despre *Tactica și asediul orașelor* (*La tactique et le siège des villes*) datorat lui Eneu Tacticianul, din secolul al IV-lea î.Hr. În anumite cazuri, lucrarea este mai amplă, de exemplu lucrarea lui Sun Tse, în China secolului al IV-lea dinainte de Hristos.

Adeseori, istoricii sunt singurii care ne pot furniza un tablou mai complet al geopoliticii din trecut. Ne oferă informații despre armate, despre maniera în care erau utilizate pe câmpul de luptă și despre felul în care erau gândite bătăliile. Dând cuvântul oamenilor politici, ei ne destăinuie obiectivele teritoriale și mijloacele utilizate pentru a le realiza. Dar, de exemplu, la Tucidide cât anume vorbesc diverși oratori și cât sunt propriile sale opinii?

Începând cu secolul al XVI-lea, o dată cu apariția conceptului modern de suveranitate, înfloresc în Occident un efort de teoretizare a geopoliticii globale a statului. Viziunile analizate cu această ocazie se referă în special la mijloacele de întărire a puterii, și mai puțin la obiectivele geopolitice. Astfel se explică ocolul făcut prin economie de prima gândire geopolitică, aceea a mercantiliștilor și forma pe care o ia în Italia, începând cu Botero, în statistică.

Transformările în arta războiului impun, începând cu sfârșitul secolului al XVII-lea, un efort de reflecție mai de substanță. Armatele mobilizează sute de mii de oameni, desfășurați pe imense scene de operațiuni. Trebuie să se dispună de structuri eficace pentru a le cuprinde, trebuie să se conceapă mișcări de ansamblu, trebuie să se vegheze la executarea lor până în cel mai mic detaliu. De aici vine distincția între câmp strategic — „arta de a conduce o armată pe câmpul de luptă până în momentul în care intră în contact cu dușmanul” (*Le Petit Robert*, 1) și câmp tactic — „arta de a combina toate mijloacele militare — trupe, armament, în timpul luptei; executarea lor locală, adaptată circumstanțelor, planuri de strategie”. (*Le Petit Robert*, 1)